

ANAL KANAL

Hazırladı:
Professor Nuru Bayramov
T.ü.f.d. cərrah Aynur Səfiyeva
Rezident Nərmin Mürvələdova

Anal kanal anatomiyasında hansı strukturlara diqqət etmək lazımdır?

- Anal sütun
- Dışli xətt
- Selikaltı süngərlər
- Mukozal ciblər
- Hemorroidal damarlar
- Daxili sfinkter
- Xarici sfinkter
- Düz bağırsaq
- Levator əzələsi

ANAL KANSER

Anal kanal karsinomalarının hüceyrə tipinə görə hansı növləri var?

1. Yastı hüceyrəli karsinoma
2. Kloakogenik (tranzisional hüceyrələr)
3. Adenokarsinoma /melanoma/ mukoepidermal

Anal kanalın ən çox rast gəlin karsinoması hansıdır?

Yastı hüceyrəli karsinoma (2\3 hissəsini)

Anal karsinomanın rastgəlmə tezliyi nə qədərdir?

Nadir (kolon kanserinin 1%-ni təşkil edir)

Bowen xəstəliyi nə deməkdir?

Yastı hüceyrəli karsinoma in situ

Bowen xəstəliyinin müalicəsi nədir?

Geniş lokal eksiziya

Anal kanalın Paget xəstəliyi nədir?

Anal kanalın in situ adenokarsinoması

Paget xəstəliyi necə müalicə olunur?

Geniş lokal eksiziya

Anal kanser üçün hansı risk faktorlar var?	Hər hansı xroniki iltihabi proses: fistul, abses, infeksiya (kondiloma), Crohn xəstəliyi Həmçinin homoseksuallar və transplant xəstələri, herpesi olanlar və sigaret çəkənlər.
Anal karsinomanın ən çox rast gələn simptomu?	Anal qanaxma
Anal karsinomanın digər əlamətləri və simptomları?	Ağrı, kütlə, rektumdan selik gəlməsi, qaşıntı.
Neçə faiz xəstələrdə anal karsinoma asimptomatik olur?	Təqribən 25%
Anal kanser hansı orqan və toxumalara metastaz verir?	Limfa düyünləri, qaraciyər, sümük, ağciyər
Anal kanseri olan xəstələrə erkən diaqnozu qoyulur yoxsa gecikirlər?	Gecikirlər (diaqnoz bəzən yanlış qoyulur).
Anal karsinoması olan xəstələrdə hansı müayinələr aparılmalıdır?	<ul style="list-style-type: none"> • Anamnez. • Fiziki müayinə: digital rektum müayinəsi, proktoskopik müayinə, kolonoskopiya, kütlədən biopsiya • Qarın və pelvik KT • Çanaq MRT-si və ya USM • Qaraciyərin funksional testləri • Döş qəfəsinin R-müayinəsi
Epidermal kanser nədir?	Yastı hüceyrəli karsinoma, kloakogenik karsinoma, mukoepidermal karsinoma
Anal haşiyə və anal kanalın şişlərinin sərhədi necə təyin olunur?	Dental xətlə. Anal kanal dental xətdən proksimala, anal margin törəməsi isə dental xətdən distalda yerləşir.

Anal kanalın epidermal karsinoması necə müalicə olunur?	1.Kimyaterapiya (5-FU və Mitomycin C) 2.Radioterapiya 3.Radioterapiyadan sonra çapıq biopsiyası (6-8 həftə sonra)
Kiçik anal margin (<5 cm) şişləri necə müalicə olunur?	Adətən 1 sm marginlə cərrahi eksiziyası
Anal bazal hüceyrə karsinoması necə müalicə olunur?	Lokal eksiziya
Anal melanomanın müalicəsi nədir?	Geniş eksiziya və ya abdominoperineal rezeksiya (xüsusən də şiş böyük ölçülü olsa da)
Anal melanoması olan xəstələrin neçə faizində amelanotik anal törəmə var?	Təqribən 1/3. Bu o deməkdir ki, diaqnozu patoloji olmadan qoymaq çətindir.
Anal melanomanın proqnozu?	5 illik yaşam müddəti 5%-dən azdır.

ANAL FİSTULLAR

Anal fistul nədir?	Anal fistul düz bağırsaqla perianal dəri arasında patoloji kanaldır.
Anal fistulun səbəbi nədir?	Adətən anal kriptin/vəzlərin infeksiyasıdır (adətən perianal abses).
Anal fistulun əlamət və simptomları hansılardır?	Perianal axıntı, qaşıntı, perirektal abses, perirektal abseslərin residivi.
Hansı xəstəlikdə anal fistul da düşünmək gərəkir?	Crohn xəstəliyində
Diaqnoz necə qoyulur?	Müayinə Proktoskopiya
“Goodsall” qaydası nədir?	Fistulun xarici dəliyi anal dəliyin ortasından

çəkilən köndələn xəttin ön tərəfində isə fistul düz xətlidir və anal kanalın ön hissəsinə açılır, xarici dəlik köndələn xəttin arxasında yerləşirsə fistul əyridir.

“Goodsall” qaydasını necə yadda saxlamaq olar?

Yadda saxla: itin düz burnu (anterior), əyri quyruğu (posterior)

Anorektal fistulların müalicə prinsipləri hansılardır?

1. Anatomiya hakimi ol
2. Fistul traktının açılması
3. Yaraya qulluq: oturaq vannalar, yara sarğıları
4. Sfinkter əzələsindən keçən fistullarda seton yerləşdirmək.

Seton nədir?

Qalın tikiş olub, fistul traktından keçməklə sfinkter əzələsinin yavaş kəsilməsinə səbəb olur, çapıq toxuması formalaşdırır ki, o da sfinkter əzələsini yerində və kəsildikdən sonra daimi saxlamasına səbəb olur.

Necə faiz xəstələrdə perirektal abses drenajından sonra anorektal fistul formalaşır?

Təxminən 50%

Anorektal fistulun daxili dəliyini əməliyyat otağında necə tapmaq olar?

H₂O₂ (və ya metilen abısı) xarici dəlikdən yeridilir, qabarcıqların çıxdığı yer daxili dəlikdir.

Oturaq vannalar nədir?

İsti su vannasında oturmaq, adətən defekasiyadan sonra.

PARAREKTAL ABSESLƏR

Pararektal abses nədir?

Anus/rektum ətrafında formalaşmış absesdir.

Pararektal absesin səbəbi nədir?

Dentat xətdə kript abseslərinin yayılmasıdır.

Hansı əlamətləri var?	Rektal ağrı, irin ifrazı, atəş, perianal kütlə
Diagnoz necə qoyulur?	Digital perianal müayinədə pararektal və ya submukozal kütlə, (fluktasiyası ola bilər), perianal şişkinlik, qızartı.
Müalicəsi necədir?	<ul style="list-style-type: none"> • Bütün abseslərdə (qaraciyərin amöbik absesi xaric) olduğu kimi drenaj • Antibiotikoterapiya olmaya bilər, lakin aşağıdakı hallarda mütləq göstərişdir: şəkərli diabet, süni və prostetik qapağı olan xəstələr, infeksiya yayılmış olarsa. • İsti vannalar • Anal bölgənin gigiyenası • Nəcis yumşaldıcıları
Necə faiz xəstələrdə anal bölgənin drenajında 6 ay sonra fistul formalaşır?	50% xəstələrdə

ANAL ÇAT

Anal çat nədir?	Anal epiteldə cırılma və ya çatın olmasıdır.
Ən çox rast gəlinən yeri?	Arxa orta xətt (qan axını nisbətən zəif olan yer).
Anal çatın səbəbi nədir?	Bərkləşmiş nəcis ifrazı (qəbizlik), sfinkter tonusunun yüksək olması, anal bölgədə xəstəliyin olması (Crohn xəstəliyi).
Simptom və əlamətləri hansılardır?	Anusda ağrı, ağrılı defekasiya, rektal qanaxma, defekasiyadan sonra tualet kağızı üzərində qan izləri, sentinel tag, anal dəridə cırılma, rektal müayinədə kəskin ağrının olması, sentinel pile, hipertrofik papilla.
“Sentinel pile” nədir?	Anal çatın distalında kiçik hemorroid düyünü xatırladan qalınlaşmış mukoza.

Xroniki anal çat triadası nədir?	1.Çat 2.Sentinel pile 3.Hipertrofik anal papilla
Konservativ müalicəsi necədir?	Oturaq isti vannalar, yumşaldıcılar, yüksək lifli qidalar, anal gigiyena, nitro tərkibli məlhəmlər, Botilin toksini (Botox)
Xronik anal fissurlarda hansı xəstəliyi düşünmək lazımdır?	Crohn xəstəliyi, anal kanser, seksual yolla keçən xəstəliklər, xoralı kolit, QİÇS
Cərrahi müalicəyə göstəriş nədir?	Konservativ müalicə effekt verməyən xronik anal fissurlar.
Cərrahi seçim nədir?	Lateral internal sfinkterotomiya - internal sfinkteri kəsməklə spazmı götürmək

PERİANAL ZİYİLLƏR (papillomalar)

Nədir?	Anus və/və ya aralıqda
Səbəbi nədir?	Kondiloma accuminatum (human papiloma virusu)
Ən böyük təhlükəsi nədir?	Yastı hüceyrəli karsinoma
Ziyllər kiçikdirsə müalicəsi necədir?	Yerli podofillin, Aldara
Ziyil böyükdürsə müalicəsi nədir?	Cərrahi rezeksiya və ya lazer ablasiyası.

HEMORROİDLƏR

Nədir?	Düz bağırsağın, anusun və ya hər ikisinin venoz kələfinin böyüməsi nəticəsində selikli qişa və/və ya anal haşiyənin qabarması və ya sallanmasıdır.
Hemorroidlərin əmələ gəlmə	Qəbizlik, gücənmə, portal hipertenziya,

səbəbləri hansılardır?	hamiləlik.
Daxili hemorroidlər nədir?	Dentat xətdən proksimalda olan hemorroidlər
Xarici hemorroidlər nədir?	Dentat xətdən aşağıda olan hemorroidlər
Üç “hemorroid kvadrantı” nədir?	1.Sol lateral 2.Sağ posterior 3.Sağ anterior
Öləmətləri hansılardır?	Anal kütlə, prolaps, qanaxma, qaşınma, ağrı.
Hansı növü daha ağırlıdır: daxili yoxsa xarici?	Xarici növü (dentat xətdən aşağıda olanlar).
Anamnezində hemorroid olan xəstədə əzabverici ağrılar olarsa nədən şübhələnmək lazımdır?	Tromblaşmış xarici hemorroiddən
Diagnozu üçün hansı müayinələr edilir?	<ul style="list-style-type: none"> • Klinik (anamnez, obyektiv) • Rektoskopiya • Kolonoskopiya
Hemorroidlərin hansı ağırlıq dərəcələri var?	I-IV dərəcə
I dərəcə hemorroidlər nə deməkdir?	Prolaps etməyən hemorroid (sallanmayan)
II dərəcə hemorroid nədir?	Defekasiya zamanı prolaps edən, lakin öz-özünə geri qayıdan.
III dərəcə hemorroid nədir?	Defekasiya zamanı və ya hər hansı fiziki gücvermədən prolaps edən, əllə geri qayıdan
IV dərəcə hemorroid nədir?	Prolaps olub, geri qayıtmayan hemorroidlər
Müalicəsi nədir?	Yüksək lifli qidalar, anal bölgənin təmizliyi, topical steroidlər, oturaq vannalar Latex liqasiyası (internal hemorroidlər

üçün)

Damarı və düyünü tikmə

Cərrahi müdaxilə

Hemorroidektomiyadan sonrakı təhlükəli ağırlaşmalar hansılardır?

- Qanıtirmə (xarici qanaxma əlaməti olmaya bilər, lakin qan yoğun bağırsaqda toplanma bilər)
- Çanaq infeksiyası (yayılan tip olarsa letal nəticələr verir)
- Anal çatmazlıq (sfinkter zədələnməsi)
- Anal striktur

Hemorroidektomiyaya əks-göstəriş nədir?

Crohn xəstəliyi və portal hipertenziyaya bağlı hemorroidlər

Aşağı gastrointestinal qanaxmalarda səbəbin hemorroid olduğunu düşündüyünüz zaman nəyi inkar etmək lazımdır?

Kolon kanseri (kolonoskopiya lazımdır)